

KNIHOVNA MĚSTA HRADCE KRÁLOVÉ

V Ý R O Č N Í Z P R Á V A
O ČINNOSTI KNIHOVNY MĚSTA HRADCE KRÁLOVÉ
ZA ROK 2006

Hradec Králové, leden 2007

Obsah

	strana:
I. Celkové hodnocení	3-4
II. Služby.....	5-10
1. Výpůjční služby	5-6
2. Specializované a informační služby	6-8
3. Služby v regionu; metodická činnost; síť veřejných knihoven okresu	8-9
4. Kulturně vzdělávací akce pro veřejnost	9-10
III. Knihovní fondy.....	11-12
IV. Organizace a řízení.....	13-16
1. Řízení, public relation.....	13-14
2. Finanční hospodaření	14
3. Pracovní síly; vzdělávání zaměstnanců	14-15
4. Údržba a technické zabezpečení	15-16
 <i>Přílohy:</i>	
č.1 Služby – statistický přehled výsledků.....	17
č.2 Knihovní fondy – statistický přehled výsledků.....	18

I. CELKOVÉ HODNOCENÍ

V roce 2006 se knihovna opět posunula o značný krok kupředu na cestě zkvalitňování a rozšiřování služeb. Jednalo se zejména o dlouhodobý projekt automatizace půjčoven a modernizaci poboček v největším hradeckém sídlišti – Moravském Předměstí. Podstatným problémem knihovny zůstává prostorová nedostatečnost jejího ústředí: probíhá projektová příprava výstavby nové budovy.

Uvedli jsme do provozu **automatizovaný výpůjční protokol** v pobočce Slezské Předměstí a v průběhu roku připravili automatizaci poboček Pražské Předměstí a Malšovice (zahájení od 2. 1. 2007). Automatizován byl již provoz celého ústředí a pěti z celkem osmi základních poboček. Zbývají pobočky Labská, Kukleny a Moravské Předměstí-A; v pobočce Labská byla instalována počítačová síť.

Ke zkvalitnění služeb knihovny patřilo i **rozšíření otevírací doby** půjčoven celkem o 20 hodin týdně a zavedení automatizovaných kontaktů mezi čtenáři a výpůjčními službami prostřednictvím **SMS** (vedle již zaběhnutých kontaktů prostřednictvím e-mailů).

Ve spolupráci s odborem hlavního architekta Magistrátu města Hradec Králové a s architektem Davidem Vávrou byla během roku zpracována **projektová dokumentace pro územní řízení** k rekonstrukci objektu Vertex na městskou knihovnu.

Největší akcí v programu modernizace půjčoven představuje **reorganizace a rekonstrukce poboček na Moravském Předměstí**. V roce 2006 jsme provedli rekonstrukci pobočky v ulici Jana Masaryka (Medium). Demografický vývoj sídliště si vyžádal přestěhování oddělení pro dospělé do větších prostor bývalého oddělení pro děti a naopak. Pobočka byla vybavena novým knihovnickým nábytkem, osvětlením, podlahovými krytinami a informační technikou. Ve spolupráci s Tepelným hospodářstvím Hradec Králové, a.s., připravujeme rekonstrukci pobočky ve Formánkově ulici (výměník C33). Pronájem větší plochy umožní sjednocení služeb oddělení pro dospělé a oddělení pro děti na jednom místě a racionalizaci jejich provozu.

V základních ukazatelích činnosti knihovny za minulý rok došlo k mírnému nárůstu **návštěvnosti** i počtu registrovaných **čtenářů**. Pokles **výpůjček** způsobil přechodné uzavření některých půjčoven z důvodů rekonstrukce interiérů nebo revize fondů (celkem 55 dnů).

Přírůstek **knihovního fondu** si zachoval vysokou úroveň z předcházejících dvou let: 22.500 knihovních jednotek. Pokračovali jsme v retrokonverzi generálního katalogu, který má už z cca 90% počítačovou podobu. Velmi náročná byla též příprava fondu před automatizací výpůjčního protokolu, spočívající ve zpětném opatřování knih čárkovými kódy a v nutných aktualizacích a revizích. Právě s nimi je spojen historicky nejvyšší úbytek knihovního fondu, který byl dokonce o 6.500 knihovních jednotek vyšší, než přírůstek. Proto také celkový stav fondu vykazuje ke konci roku 2006 pokles na 641 952 knihovních jednotek. Trvalým problémem je nedostatek prostor pro jeho zpřístupnění i uložení. Opět jsme byli nuceni odstěhovat velkou část živého knihovního fondu z ústřední půjčovny do skladů mimo město; ty však jsou už také zaplněné a některé změny v organizaci fondu, které jsme v roce 2006 provedli (např. přesuny uchovávaných periodik), problém nemohou vyřešit.

Kulturně vzdělávací akce pro veřejnost byly z větší části věnovány dětem, např. celoměstské soutěže *Moje babička*, *Kde končí svět*, *Strašidla nás baví*, *Ptáčkoviny*, lekce knihovnicko informační výchovy, literární besedy, hudebně výchovné pořady, *Noci s Andersenem* a *Magické noci* v knihovně, *Pohádkový týden* aj.

Velký ohlas měly besedy s významnými osobnostmi - Avrahamem Harshalomem z Izraele, švýcarským spisovatelem Michalem Buhlerem, architektem Davidem Vávrou, Alexandrem Tomským a dalšími. V cyklu *literárních čajů o páté* jsme veřejnosti představili spisovatele a publicisty Věru Noskovou, Jana Rybáře, Jarmilu Cmíralovou, českou, balkánskou i židovskou poezii. Úspěšné byly též hudební pořady o W. A. Mozartovi, Freddie Mercury, Johnu Lennonovi a kytarový koncert Williama Feasleyho. Tradiční knižní bazar navštívilo 665 zájemců; pozornost hradeckých občanů upoutala též výstava věnovaná J. Verneovi a expozice ke 110. výročí otevření knihovny.

Spolu s wroclawskou městskou knihovnou jsme uskutečnili **mezinárodní projekt** *Znáš české pohádky*, adresovaný polským dětem, a podíleli se na konferenci *Veřejná knihovna- průvodce po světě informací* ve Wroclawi.

Na přelomu října a listopadu jsme uspořádali celostátní konferenci hudebních knihoven zaměřenou na muzikoterapii a nový autorský zákon. Při knihovně působí také Spolek přátel krásného slova: od 1.1.2006 má sídlo a klubovnu v pobočce Malšovice. Řadou konkrétních akcí pokračovala naše dlouholetá **spolupráce** se Sjednocenou organizací nevidomých a slabozrakých, Univerzitou Hradec Králové, Společností přátel jižních Slovanů, hradeckými základními a středními školami a dalšími subjekty.

V rámci **regionálních funkcí**, které jsou hrazeny z dotace Královéhradeckého kraje, poskytujeme služby 97 veřejným knihovnám bývalého okresu Hradec Králové. Celostátní i zahraniční ohlas a uznání si vysloužil náš projekt *Šablona webu pro malé knihovny* i soutěž *Web sem, web tam*, které jsme prezentovali také na celostátní konferenci *Knihovny současnosti 2006* v Seči. Jedná se o jednu z priorit naší dlouhodobé snahy pomáhat obecním knihovnám v regionu při zavádění a využití moderních informačních technologií.

II. SLUŽBY (viz též příloha č.1)

1. Výpůjční služby

V roce 2006 bylo zaregistrováno **13.886 čtenářů**, z toho 10.689 dospělých (77%) a 3.197 dětí (23%). Celkový počet registrovaných čtenářů proti předchozímu roku mírně vzrostl o 93; nárůst dospělých činil 201, u dětí naopak došlo k poklesu o 108. Pokles čtenářů ve věkové kategorii do 15 let souvisí s poklesem této populace v Hradci Králové; zastoupení čtenářů v celkovém počtu dětí zůstává stejné a pohybuje se v rozmezí 24 – 26%.

Protože si podle dotazníkového průzkumu více než 60% registrovaných čtenářů půjčuje nejen pro sebe, ale též pro další členy rodiny a přátele, je **skutečný počet uživatelů** výpůjčních služeb cca **22.200**, tj. 23,5% obyvatel Hradce Králové.

Zaznamenali jsme nejvyšší **návštěvnost** knihovny od roku 1990: **187.358** individuálních návštěv, z toho 178.025 ve výpůjčních službách a 9.333 při kulturně vzdělávacích akcích pro veřejnost a v dalších službách. Nárůst činí proti předcházejícímu roku 1.756 návštěv. Statistika nezahrnuje kontakty přes komunikačními prostředky, zejména informační služby po telefonu nebo prostřednictvím internetu.

Počet výpůjček činil celkem **819.809**, o 41.344 méně než v roce 2005. Pokles byl způsoben přechodným uzavřením některých půjčoven v důsledku rekonstrukcí interiérů, revizí knihovního fondu nebo bezprostřední přípravy před zahájením automatizovaného výpůjčního protokolu: bylo to celkem 55 pracovních dnů.

Složení výpůjček: 70,1% literatura pro dospělé, 20,9% literatura pro děti a 9% ostatní dokumenty. Ve výpůjčkách literatury pro dospělé byla naučná literatura zastoupena 38,1%, ve výpůjčkách dětské literatury 35,8%; v obou případech jde o nepatrný pokles proti roku 2005.

Obrat knihovního fondu dosáhl v průměru **1,28** výpůjček na jednu knihovni jednotku. Ze záložních skladů mimo město bylo dovezeno 2.881 dokumentů; jsou odtud dováženy dvakrát týdně.

V rámci **meziknihovní výpůjční služby** jsme vyřídili celkem **368 žádaneč**, téměř stejně jako v loňském roce. Z naší knihovny bylo vyžádáno 294 dokumentů (z toho jsme mohli kladně vyřídit 272 žádostí, tj. 92,5%); naopak pro naše čtenáře jsme z jiných knihoven vyžádali 74 dokumentů (kladně vyřízeno 58 žádostí, tj. 78,1%).

Otevírací doba půjčoven byla rozšířena celkem o 20 hodin. Koncem roku jsme novelizovali **knihovní řád** i pravidla pro využití internetu a kopírovacích služeb s platností od 1. 1. 2007; v souvislosti s tím se měnil i ceník služeb. V souladu s novelou knihovního zákona není od tohoto termínu zpoplatňován přístup na internet.

Automatizovaný knihovní systém, který ve výpůjčních službách používáme, umožňuje klientům sledovat z domova po internetu stav čtenářského konta, prohlížení našeho on-line katalogu a rezervace dokumentů. Knihovna naopak může prostřednictvím e-mailů automaticky upomínat čtenáře o nevrácené dokumenty nebo vyrozumět je o tom, že zamluvený dokument se vrátil a je k dispozici. Od konce roku může tato **komunikace**

s **vypůjčným protokolem** probíhat také **prostřednictvím SMS** v automatizovaném režimu na mobilní telefony klientů.

Na základě střednědobého plánu probíhá postupná **automatizace vypůjčného protokolu** v pobočkách. K dosud plně automatizovaným provozům ústřední půjčovny, hudebního oddělení, zvukové knihovny pro nevidomé, poboček Nový Hradec Králové a Moravské Předměstí-B přibýly během roku pobočky Slezské Předměstí, Pražské Předměstí a Malšovice. Pokračuje příprava zbývajících tří poboček: Labská, Moravské Předměstí-A a Kukleny; v pobočce Labská jsme instalovali počítačovou síť.

Demografický vývoj v sídlišti si vyžádal radikální **rekonstrukci pobočky Moravské Předměstí- B**: přestěhování oddělení pro dospělé do větších prostor bývalého oddělení pro děti a naopak. V souvislosti s tím byly obě půjčovny vymalovány, vybaveny novým nábytkem fy Šebek, novým osvětlením, podlahovými krytinami a různými dalšími doplňky.

Zahájili jsme také přípravy k proměně pobočky **Moravské Předměstí-A**, dosud dislokované na dvou místech. Ve spolupráci s Tepelným hospodářstvím Hradec Králové, a.s., připravujeme sestěhování oddělení pro děti i oddělení pro dospělé ve výměníku C33 ve Formánkově ulici, rekonstrukci objektu i nové zařízení půjčoven.

2. Specializované a informační služby

Zvuková knihovna pro nevidomé půjčila 8.969 zvukových knih 329 klientům z východočeského regionu, větší část (70%) formou zásilkové služby. Vypůjčené knihy představují výdej, příjem a kontrolu 68.229 ozvučených kazet; bylo jich o 5.789 víc než v předchozím roce. Počet vypůjček se zvýšil o 720, počet klientů o 12. Zaznamenali jsme 4.355 osobních návštěv nevidomých (nárůst o 354); uskutečnily se zde 3 exkurze a 1 beseda.

Do fondu přibýlo 157 titulů zvukových knih. Pokračovalo ukládání zvukových knih do nových plastových kazet, které zároveň slouží jako expediční obaly. Zvuková knihovna spolupracuje s Tyfloservisem a Tyflocentrem v Hradci Králové a s katedrou speciální pedagogiky místní univerzity. Knihovnice je členkou dozorčí rady Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých v Hradci Králové a ediční komise Macanovy knihovny a tiskárny pro nevidomé v Praze.

Hudební oddělení mělo 1.348 uživatelů (o 211 méně než v roce 2005), kteří si zde vypůjčili k prezenčnímu využití či absenčně 71.265 knih, časopisů, hudebnin, klasických gramodesek, CD, kazet a CD-ROMů (pokles o 9.199). Ve skladbě vypůjček dominují AV dokumenty (71,5%); následují noty (14,5%), knihy s hudební tematikou (12%) a elektronické publikace na CD-ROM (2%). Zaregistrováno bylo 23.827 návštěv (nárůst o 1.088).

Oddělení realizovalo několik kulturně vzdělávacích akcí pro veřejnost (pořady o W.A.Mozartovi, J.Lennonovi, F.Mercurym, P.Novákovi, Roviny domova ke Dni poezie, Betlémy). V přístupových prostorách bylo uspořádáno 5 výstav (Dětská opera Praha, Balet

Praha, Vydavatelství Putumayo, Počítač a zdraví, Mozart a Bertramka)); 6 putovních výstav jsme poskytli dalším knihovnám.

Od různých sponzorů jsme získali 6 titulů časopisů, dvě DVD a dvě knihy, po jednom CD-ROM, CD a notovém materiálu.

Poslechové studio navštívilo 1.168 klientů (proti předchozímu roku o 148 víc), z toho 200 individuálně a 968 v kolektivech. Individuální poslech dále klesá, protože pro uživatele se staly výhodnější výpůjčky domů (od roku 2005 bezplatné); v souladu s tím klesl i počet prezenčně využitých audiovizuálních dokumentů na 1.979 (úbytek 423). Naopak roste návštěvnost kolektivních poslechů a komponovaných hudebních pořadů: těch bylo 61 (nárůst o 7). Deset z nich jsme uspořádali externě pro Sjednocenou organizaci nevidomých a slabozrakých.

Informační pracoviště hudebního oddělení půjčilo absenčně i prezenčně celkem 868 titulů na CD-ROM a zaregistrovalo 1.029 návštěv (z toho 517 na internetu). K nejvyužívanějším elektronickým databázím patřila Grove Music (567 vstupů, o 400 víc než v roce 2005); je využívána při zpracování knihovního fondu a v informační činnosti; 55 samostatných vstupů realizovali studenti hudební výchovy.

Na internetových stránkách knihovny vystavujeme soupisy hudebních muzeí a hudebních časopisů, adresář hudebních knihoven a databázi regionálních hudebních výročí. K výročí W.A.Mozarta a D.Šostakoviče k nim přibyly tematické seznamy CD-ROM.

Hudební oddělení se podstatným způsobem podílelo na realizaci celostátního semináře hudebních knihoven zaměřeného na muzikoterapii (31.10. - 1.11. 2006). V souvislosti s tím jsme na našem serveru zahájili provoz elektronické konference hudebních knihoven České republiky.

Informační středisko navštívilo 2.271 klientů, kteří si vypůjčili 5.050 dokumentů, většinou k prezenčnímu studiu; je to proti roku 2005 nárůst o 169 návštěv a pokles o 943 výpůjček. Proběhlo zde 53 školení k využití internetu (o 66 méně než loni), 2 odborné konzultace a 6 exkurzí. Nabídku internetových školení využili převážně senioři a maminky na mateřské dovolené během akcí Březen- měsíc internetu a Týden knihoven. Poskytli jsme 1.153 rozsáhlejších faktografických a bibliografických informací (pokles o 223) a celkem 800 návštěvníků zde využilo internet (nárůst o 129).

Středisko se podílelo na realizaci vzdělávacích akcí metodického oddělení pro knihovníky okresu a komponovaných pořadů hudebního oddělení pro veřejnost. Do regionální bibliografické databáze bylo vloženo 2.820 nových záznamů; faktografická databáze regionálních osobností dosáhla celkem 2.266 položek.

Nároky na **informační služby** knihovny mají stoupající tendenci. V roce 2006 jsme registrovali 3.098 samostatných vstupů klientů na veřejně přístupné internetové terminály (z toho 517 v hudebním oddělení a 800 v informačním středisku). Vedle toho to bylo 1.171 vstupů do specializovaných elektronických databází, které nabízíme k prezenčnímu využití.

Publikační činnost:

Vydali jsme „Přehled činnosti veřejných knihoven okresu Hradec Králové v roce 2005“, „Kulturní kalendář na rok 2007“, „Kulturní kalendář hudebních osobností na rok 2007“ a sborník z dětské literární soutěže „Moje babička“.

Na základě požadavků z půjčoven, metodického a hudebního oddělení jsme zpracovali publikace „Prusko rakouská válka: chronologie událostí a soupis literatury“, „Betlémy: soupis knih z fondu Knihovny města Hradce Králové“, „Firma V. F. Červený

v Hradci Králové: informační materiál“ a „Roviny domova: soupis literatury k pořadu uvedenému ve Dnech poezie“. Tiskoviny z roku 2006 doplňuje „Soupis internetových adres: 6 tematických letáků vydaných v rámci Března- měsíce internetu“.

Mnoho článků o činnosti knihovny bylo publikováno v regionálním tisku (Hradecký deník, Radnice, Dnes – regionální příloha) i v odborných tištěných nebo elektronických časopisech (U nás, Čtenář, Ikaros aj.). Redakčně a autorsky spolupracujeme na vydávání sborníku hradeckých paměťových institucí „Královéhradecko“.

3. Služby v regionu; metodická činnost; síť veřejných knihoven okresu

Jako pověřená knihovna jsme na základě smlouvy se Studijní a vědeckou knihovnou v Hradci Králové poskytovali **služby 97 veřejným knihovnám** okresu Hradec Králové: 90 neprofesionalizovaným a 7 profesionalizovaným. Na výkonu regionálních funkcí se částečně podílelo i 6 střediskových knihoven.

Uskutečnilo se celkem 405 metodických návštěv (z toho jich 261 provedli pracovníci naší knihovny) a 942 konzultací (z toho 805 zajistilo metodické oddělení a středisková knihovna Hradec Králové).

Poradenská a konzultační činnost byla věnována především kontrole činnosti knihoven a statistickým výsledkům, řešení konkrétních problémů s umístěním a obsazením knihoven, informacím o standardech a jejich plnění, webovým stránkám, využití internetu a kontrolám projektů z dotačních programů. Poskytovali jsme též pomoc zřizovatelům knihoven při zpracování a realizaci grantových projektů; uspořádali jsme informační schůzku k využití dotačního programu Ministerstva kultury VISK 2007 (7.12.).

Prováděli jsme sběr dat a zpracovali **statistickou analýzu činnosti** veřejných knihoven okresu a poskytovali pomoc ostatním knihovnám při sestavování statistických výkazů. Vydali jsme „Přehled o činnosti veřejných knihoven okresu za rok 2005“.

Vzdělávání knihovníků bylo zaměřeno na využití moderních informačních technologií v jejich práci: uspořádali jsme 6. ročník burzy internetových zkušeností (14.3.), 2. ročník soutěže o nejlepší internetovou stránku knihovny „Web sem, web tam“, seminář k práci s elektronickými publikacemi a databázemi na CD-ROM (17.5.), školení Internet v knihovnické praxi (22. a 25.11., ve spolupráci s SVK HK) a Základy práce na počítači (30.11.) Připravili jsme také další akce s různým tematickým zaměřením: Když maskary mohou do chrámu (11.4.), Procházka po starém Hradci (17.5.), Pojďte s námi za betlémy (12.12.).

Knihovníkům okresu byly určeny i dvě odborné exkurze: do knihovny ve Žďáře n.Sázavou (27.5.; 35 účastníků) a do knihoven hradeckého okresu (Ve vlastních vodách; 4.11.; 34 účastníků). Proběhlo 8 porad vedoucích střediskových knihoven; svolali jsme aktiv knihovníků okresu Hradec Králové (26.4.). Ke vzdělávacím akcím a poradám jsme připravili 90 stran různých metodických materiálů. Aktualizovali jsme příručku „Vedení

obecní knihovny“ o další přílohy. Knihovnám okresu jsme zapůjčili 6 putovních výstav hudebního oddělení a 41 tématických výstavek naučné literatury ze střediskové knihovny.

Pomoc při aktualizaci a revizi knihovních fondů jsme poskytli 24 obcím knihovnám: zrevidováno bylo celkem 43.777 knihovních jednotek. Pomáhali jsme též při revizi v Městské knihovně Nechanice a Střediskové knihovně Smidary.

Výměnný fond dosáhl celkem 95.687 knihovních jednotek (roční přírůstek 4.742). V roce 2006 z něj bylo sestaveno a expedováno 432 **cirkulujících výměnných souborů**, které obsahovaly celkem 21 594 knihovních jednotek.

Servis výpočetní techniky jsme zajišťovali pro knihovny v 25 obcích. Jednalo se většinou o údržbu dat, zprovoznění automatizovaného výpůjčního protokolu a řešení problémů s počítačovou technikou i programovým vybavením.

O náš **projekt „Šablona webu pro malé knihovny“** projevil zájem mnoho knihoven z České republiky i ze zahraničí; v roce 2006 jsme uzavřeli 50 podlicenčních smluv. Projekt umožňuje obcím knihovnám jednoduchou a finančně nenáročnou tvorbu vlastních internetových stránek. Uspořádali jsme předváděčku šablony (7.12.).

Středisková knihovna v Hradci Králové připravila 224 výměnných souborů, které obsahovaly celkem 11.217 knihovních jednotek; výsledky jsou téměř stejné jako v minulém roce. Zřizovatelé knihoven v našem střediskovém obvodu jsou dvakrát ročně informováni o poskytnutých službách. Výměnný fond je zpětně opatřován čárkovými kódy.

4. Kulturně vzdělávací akce pro veřejnost

V roce 2006 jsme uspořádali celkem 629 kulturních a vzdělávacích akcí - o 41 méně, než v roce předchozím. Často se však jednalo o pořady náročnější na přípravu.

Jarní akce **pro dětské čtenáře** *Noc s Andersenem* proběhla v půjčovnách pro děti na Novém Hradci Králové a v Kuklenách; zúčastnilo se jí 30 dětí. Ve stejných půjčovnách a se stejným počtem účastníků se v listopadu konala *Magická noc*.

Z literární soutěže *Moje babička*, pořádané v předchozím roce, jsme letos vydali stejnojmenný sborník dětských literárních a výtvarných prací. Tradiční literárně-sportovní soutěž *Ptáčkoviny* v Týdnu knihoven absolvovalo 84 dětí.

Na podzim 2006 byla zahájena celoměstská roční soutěž *Strašidla nás baví, jsme čtenáři hraví*; jejím patronem se stal senátor doc. MUDr. Karel Barták. Většina našich oddělení pro děti se zapojila do celostátní soutěže *Kamarádka knihovna*.

Velmi úspěšné byly *besedy se spisovatelkami Ivou Březinovou a Zuzanou Franckovou*, organizované pobočkami Labská, Kukleny a MP-A; účastnilo se jich 216 dětí. Malí čtenáři si oblíbili i *předvánoční zdobení perníčků* v pobočce Kukleny (30 účastníků).

K větším akcím **pro dospělé** patřil *Internet pro seniory a maminky na mateřské dovolené* v průběhu Března- měsíce internetu a Týdne knihoven i naše tradiční účast při *Dnech frankofonie* v Hradci Králové. Trvalou oblibu hradecké veřejnosti si získal volný cyklus besed, autorských čtení a prezentací *literární čaje o páté* a pořady hudebního oddělení.

Stručný přehled pořadů pro dospělé:

- *Radko Chadima: Pákistán - Hunza* (cestopis slovem i obrazem; 17.1.)
- *Jan Rybář: Historky z konce světa* (beseda nad novou knihou; 1.2.)
- *Petr Novák* (komponovaný hudební pořad Jaroslava Balcara; 2.3.)
- *Avraham Harshalom: Znovuzrozen z popela* (beseda s izraelským letcem; 8.3.)
- *Michel Buhler* (setkání se švýcarským spisovatelem a hudebníkem; 22.3.)
- *Hana Frejková: Čtení ze středověké židovské poezie* (25.4.)
- *John Lennon* (komponovaný hudební pořad Jana Šimka; 20.4.)
- *William Feasley* (koncert amerického kytaristy; 9.5.)
- *Mozart-1. část* (komponovaný pořad Š. Mojžíšové- Šimonové; 6.6.)
- *Mozart-2. část* (komponovaný pořad Š. Mojžíšové- Šimonové; 13.6.)
- *David Vávra: Šumné knihovny* (beseda s architektem; 3.10.)
- *Freddie Mercury* (komponovaný hudební pořad; 5.10.)
- *Věra Nosková* (beseda se spisovatelkou; 10.10.)
- *Ivan Dorovský: Dora Gabeová a Vesna Parunová* (přednáška; 7.11.)
- *J. Pospíšilová: V.V.Tomek v Tomkově ulici* (přednáška; 8.11.)
- *Roviny domova* (literární pořad z české a světové poezie; 21.11.)
- *Alexandr Tomský: Svět podle G.K.Chestertona* (28.11.)
- *Jarmila Cmíralová* (čtení z dosud nezveřejněných povídek; 12.12.)

Kromě množství drobných výstavek v půjčovnách a na schodišti hudebního oddělení, reagujících na různá výročí a zaměřených na propagaci našeho knihovního fondu, jsme uspořádali větší **výstavy**:

- *Jules Verne a Nantes* (dny frankofonie v HK; 6.-20.3.)
- *Výtvarné práce žáků ZUŠ Na Střezině* (1.3.-5.4.)
- *110 let od otevření městské knihovny v Hradci Králové* (4.11.-31.12.)

Ke **specifickým akcím** pro veřejnost patřila *amnestie na sankční poplatky* v rámci Týdne knihoven (3.-9.10.) i tradiční *knižní bazar* (23.-27.10.), na který přišlo 665 návštěvníků (viz též oddíl III. *Knihovní fondy*).

Ve spolupráci s Národní knihovnou jsme **pro odbornou veřejnost** uspořádali dvoudenní celostátní seminář *Hudební knihovny 2006*, zaměřený na muzikoterapii a novelu autorského zákona (31.10.-1.11.; 62 účastníků z 35 míst).

Fotodokumentace našich akcí pro děti i dospělé je k dispozici na internetových stránkách knihovny; byly též široce prezentovány v tisku a v rozhlase.

III. KNIHOVNÍ FONDY (viz též příloha č.2)

Přírůstek knihovního fondu v roce 2006 představuje celkem **22.412** knihovních jednotek, z toho 20.448 knih, 555 hudebnin a 1.409 audiovizuálních dokumentů. Co do objemu i složení byl v podstatě stejný jako v předchozím roce a patří k dlouhodobě nejvyšším.. Tvořila jej z 66,6% literatura pro dospělé (z toho 29,9% naučná), z 24,7% literatura pro děti (z toho 34,5% naučná) a z 8,8% hudebniny a audiovizuální dokumenty.

Na nákup knih jsme vynaložili 2.889.700,- Kč (z toho 310.700,- Kč činila dotace státu na výměnný fond). Při akvizici jsme maximálně využili slevy distributorů a knihkupců, které činily většinou 25%. Započteme-li navíc dary jednotlivců a institucí (celkem 1.618 svazků), činila průměrná pořizovací cena knihy 141,32 Kč; v roce 2005 to bylo 136,- Kč. Odečteme-li darované knihy, byla pořizovací cena samozřejmě vyšší: 153,47 Kč. U periodik využíváme 15% slevu dodavatelské firmy REDIT.

Úbytek knihovního fondu dosáhl 29.047 knihovních jednotek, z toho 28.981 knih a 66 ostatních dokumentů. V porovnání s rokem 2005 činil nárůst úbytku 50% - 9.603 k.j. Jednalo se o ztracené a opotřebované knihy z běžného fondu půjčoven, o knihy vyřazené při aktualizacích a revizích předcházejících automatizaci na pobočkách Slezské Předměstí, Pražské Předměstí, Malšovice a o zpracování skluzu v odpisech z minulých let.

Během podzimního knižního bazaru jsme darovali 2.046 vyřazených knih 22 veřejným knihovnám okruhu; 6.081 zastaralých nebo poškozených knih bylo prodáno 665 návštěvníkům této týdenní akce.

Knihovní fond měl k 31. 12. 2006 **celkem 641.952** knihovních jednotek. V důsledku historicky největšího úbytku, který byl vyšší než přírůstek, fond poklesl o 6.635 knihovních jednotek

V průběhu roku jsme provedli **revizi** knihovních fondů ústřední půjčovny (signatura B), poboček Pražské Předměstí (49.320 k.j.), Malšovice (35.218 k.j.) a Zálabí (13.918 k.j.). Ve třech etapách proběhla aktualizace fondu ve skladu Staré Nechanice (signatury 82500-89650, 25000-29000, 17000-25000). Celkem prošlo v roce 2006 aktualizací a revizí cca 118.000 knihovních jednotek, tj. téměř pětina knihovního fondu (18,4%).

Katalogizace knihovního fondu probíhá ve dvou směrech: průběžné počítačové zpracování přírůstku a retrokonverze generálního katalogu do počítačové podoby. Zkatalogizovali jsme 4.629 titulů, které představoval roční přírůstek knih. Do počítače bylo konvertováno 4.599 titulů z generálního katalogu. V hudebním oddělení bylo zpracováno 1.312 titulů různých druhů dokumentů; celkem jsme tedy zkatalogizovali 10.540 titulů.

Podle požadavků půjčoven jsme převáděli brožury (signatura D) do normálního knižního fondu a pořizovali jejich řádné katalogizační záznamy; probíhaly též změny lokací (mládež – dospělí) ve fondech poboček Pražské Předměstí, Malšovice a Zálabí.

Příprava půjčoven na automatizovaný výpůjční protokol spočívala ve zpětném opatřování knihovních fondů čárkovými kódy, v kontrole a opravách katalogizačních údajů. Probíhala zejména na pobočkách Pražské Předměstí, Malšovice, Moravské Předměstí-A, Labská a Kukleny. Součástí těchto příprav byla konverze zbývajících katalogizačních záznamů do počítačové podoby.

Došlo také ke změnám v **organizaci knihovního fondu**: část fondu ústřední půjčovny (signatury 88-90.000) byla z nedostatku prostor přesunuta do skladu ve Starých Nechanicích; předcházely tomu přesuny fondu ve skladu a uvolnění potřebných regálů. Ve skladu Dolní Přím byl nově uspořádán fond periodik ústřední půjčovny a hudebního oddělení; z téhož skladu byl do sklepa v Tomkově ulici přestěhován fond starých nezpracovaných periodik.

V rámci **ochrany fondů** jsme dali svázat 150 knih a 207 hudebnin; průběžně probíhalo balení knih a časopisů do ochranných fólií, výměna poškozených obalů AV dokumentů i ukládání zvukových knih do speciálních umělohmotných pouzder.

IV. ORGANIZACE A ŘÍZENÍ. HOSPODAŘENÍ KNIHOVNY

1. Řízení, public relation

V průběhu roku připravovala pracovní skupina složená z ředitele knihovny, zástupců odboru hlavního architekta Magistrátu města, stavebních odborníků a architekta Davida Vávry projektovou dokumentaci pro **územní řízení k rekonstrukci objektu Vertex** na městskou knihovnu.

Uzavřeli jsme novou **nájemní smlouvu** s Tepelným hospodářstvím Hradec Králové, a.s., na větší prostory pro pobočku Moravské Předměstí- A ve výměníku C33, Formánkova ulice. Současně probíhala jednání o rekonstrukci výměníku i pronajatých prostor pro potřeby knihovny jak s majitelem, tak realizačním týmem Žárovka architekti.

Podíleli jsme se na zpracování koncepce **městské karty** a jejího využití v kultuře a na projektu **městské komunikační sítě** z optických kabelů.

Studijní a vědecká knihovna s námi uzavřela dne 13. 3. 2006 podle knihovního zákona č.257/2001 Sb. novou smlouvu o přenesení regionálních funkcí. Na tomto základě jsme s obcemi okresu Hradec Králové uzavřeli **smlouvy o poskytování regionálních služeb** jejich knihovnám. Smlouvami se zřizovateli a objednávkami služeb jsme řešili i podíl šesti střediskových knihoven na naší regionální funkci.

Zpracovali jsme žádost o dotaci na **celostátní seminář hudebních knihoven**, který jsme organizačně i programově připravili a realizovali ve dnech 31. 10. a 1. 11. 2006 za účasti 62 zástupců z 35 knihoven.

Pokračovala naše **spolupráce s knihovnami v partnerských městech** Hradce Králové. Spolu s wroclawskou městskou knihovnou jsme uskutečnili mezinárodní projekt *Znáš české pohádky*, adresovaný polským dětem, a podíleli se na konferenci *Veřejná knihovna- průvodce po světě informací* ve Wroclawi.

Dosavadní **spolupráci s různými hradeckými organizacemi a institucemi** jsme dále rozšířili. Byla uzavřena smlouva se Spolkem přátel krásného slova v Hradci Králové, který má od 1. 1. 2006 sídlo a klubovnu v pobočce Malšovice; při naší zvukové knihovně pro nevidomé působí poradna Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých.

Prostřednictvím plzeňské firmy Daruma byly zařazeny **informace o knihovně** na obrazové a zvukové panely městského informačního a orientačního systému. Smluvně jsme zajistili též prezentaci knihovny a jejích akcí na internetovém portálu Město pro lidi.

Naši činnost jsme **propagovali** v regionálním tisku (Géčko, Radnice, Hradecký deník, krajské vydání MF Dnes), v rozhlase a televizi. Publikovali jsme také články v odborných časopisech (Čtenář, Národní knihovna, U nás, Hudební výchova, elektronický Ikaros).

110. výročí otevření knihovny (4. října 1896) jsme připomněli stejnojmennou výstavou ve vestibulu našeho sídla v Tomkově ulici a odborným článkem ve sborníku hradeckých paměťových institucí Královéhradecko.

2. Finanční hospodaření

Hospodaření knihovny v roce 2006 skončilo **vyrovnaným výsledkem** na straně výnosů a nákladů: rozpočtové náklady činily celkem 27.328 tis. Kč, výnosy 27.604 tis. Kč; kladný hospodářský výsledek představuje 276 tis. Kč.

Příjmy z vlastní činnosti dosáhly 1.211 tis. Kč (nárůst o 53 tis. Kč tj. o 4,6% proti minulému roku); na celkových nákladech se však příjmy podílejí jen ze 4,75%.

Příspěvek zřizovatele byl proti roku 2005 navýšen o 713 tis. Kč (tj. o 3%) na celkových 24.261 tis. Kč. Regionální funkci knihovny (pomoc knihovnám bývalého okresu Hradec Králové) dotoval Královéhradecký kraj částkou 2.132 tis. Kč - stejnou, jako v předešlém roce.

Náklady měly následující složení: nákup knihovních fondů 4.224 tis. Kč (=15,5% celkových nákladů; index meziročního nárůstu 1,00), osobní náklady 18.133 tis. Kč (=66,4%; nárůst 1,04), opravy a údržba 192 tis. Kč (=0,7%; pokles 0,59), ostatní provozní náklady 4.779 tis. Kč (=17,5%; pokles 0,98).

Celkový meziroční růst nákladů o 490 tis. Kč byl v maximální míře ovlivněn zvýšením mezd podle vládního nařízení, včetně zvýšení odvodů na sociální a zdravotní pojištění.

Investiční náklady ve výši 481 tis. Kč byly hrazeny z fondu reprodukce investičního majetku; jednalo se o nákup barevné kopírky a digitální telefonní ústředny.

3. Pracovní síly; vzdělávání zaměstnanců

Průměrný přepočtený **stav zaměstnanců** činil 67,8; z toho 64,3 pokrývalo městskou funkci, 3,5 funkci regionální. Oproti plánu jsme ušetřili 0,7 pracovní síly, především zrušením spojovatelů po instalaci automatické digitální telefonní ústředny v polovině roku. Neobsazeno bylo také místo sekretářky. Naopak jsme posílili pracovní kapacity hudebního oddělení zvýšením úvazků skladníků.

Došlo ke změnám v **personálním obsazení** poboček Pražské Předměstí a Labská; po odchodu pracovnice na mateřskou dovolenou jsme museli řešit také zajištění provozu ústřední půjčovny. Poměrně vysoký výskyt dlouhodobých pracovních neschopností

v půjčovních službách, na odboru knihovních fondů i v provozním oddělení byl většinou kompenzován zastupováním ze strany spolupracovníků.

V roce 2006 jsme pokračovali ve spolupráci se Střední odbornou školou Hradební v Hradci Králové: v knihovně vykonávalo praxi 18 jejích studentů.

Pracovníci knihovny si osvojovali znalosti výpůjčního modulu a modulu evidence periodik v programu Clavius a zúčastnili se **školení** k autorskému zákonu. Dvě zaměstnankyně absolvovaly rekvalifikační kurs knihovnictví, dvě další z půjčoven pro děti seminář Národní knihovny o dramatické výchově. Tři pracovnice dokončily počítačový kurs ECDL; další se účastnily školení ke jmenné katalogizaci, k věcné katalogizaci a Konspektu, k problematice souborného katalogu ČR a ke vzdělávání dospělých. Další vzdělávání zaměřené na pracovníky knihoven okresu viz *oddíl II.3. Služby v regionu, str.9.*

Naši zaměstnanci se účastnili také mnoha **odborných a oborových akcí**: setkání východočeských knihovníků, veletrhu Odborná kniha na Univerzitě Hradec Králové, Knihovnické dílny v Praze, veletrhu Svět knihy, konference Knihovny Současnosti v Seči, konference IVIG 2006, semináře Umění komunikace, porady profesionálních knihoven Jihomoravského kraje, veletrhu Muzika, akce Jičín město pohádky, akcí Klubka dětských knihoven a mnoha dalších. Podíleli se na slavnostním zahájení provozu veřejného internetu mikroregionu Černilovsko a na podobné akci v rámci Královéhradeckého kraje. Patří k tomu i aktivní účast na zahraničních akcích v polské Wroclawi – viz *oddíl 1. Řízení, public relation, str. 13.*

4. Údržba a technické zabezpečení

V roce 2006 byly provedeny následující **úpravy interiérů, instalace zařízení a údržba objektů**:

- rekonstrukce pobočky Moravské Předměstí-B: malování, instalace nového osvětlení, podlahových krytin, nábytku, žaluzií;
- výměna kanalizační přípojky a instalace nových plynových kamen v pobočce Malšovice;
- výroba a montáž nových vstupních vrat do objektu pobočky Labská;
- instalace 4 ks nových plynových kamen na odboru knihovních fondů, Dlouhá 194;
- malování studovny informačního střediska, Dlouhá 194;
- výroba podnoží ke všem pracovním stolům v ústředí knihovny Tomkova 177 a 620, Dlouhá 194;
- technická příprava bezbariérového vstupu do objektu pobočky Nový Hradec Králové.

Průběžně byly zabezpečovány **revize**, provozní a odborné prohlídky i **drobná údržba** budov, přístrojů a zařízení.

Prováděli jsme předepsaná školení a další opatření na úseku **požární ochrany a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci**; v průběhu roku prošli všichni zaměstnanci preventivními prohlídkami u smluvního závodního lékaře (Česká preventivní, s.r.o.).

Pokračovala obměna zastaralé **počítačové techniky** a nákup nových počítačů a tiskáren pro půjčovny, které se připravovaly na automatizaci výpůjčního protokolu. V pobočce Labská jsme instalovali počítačovou síť.

Z investičních prostředků jsme pořídili novou **digitální telefonní ústřednu**, která nahradila dosavadní analogovou. Pro klienty ústřední půjčovny byla zakoupena nová **barevná kopírka**; dosluhující černobílá je umístěna v sekretariátě ředitele a určena jen pro interní využití.

SLUŽBY

Příloha č.1

	Orientační ukazatele na rok 2006	Skutečnost 2004	Skutečnost 2005	Skutečnost 2006	Plnění plánu v %
Výpůjčky	864 000	867 622	861 153	819 809	94,9
Z toho:					
naučná lit. pro dospělé	238 000	267 573	237 787	218 848	92,0
ostatní dokumenty	70 000	46 333	80 765	73 803	105,4
literatura pro děti	179 000	182 524	173 429	171 074	95,6
z toho:					
naučná pro děti	71 000	75 597	69 258	61 317	86,4
Čtenáři	13 800	13 941	13 739	13 886	100,6
Z toho:					
dospělí	10 500	10 655	10 488	10 689	101,8
děti	3 300	3 286	3 305	3 197	96,9
Návštěvnost	-	179 179	185 602	187 358	-
Kolektivní akce	330	619	670	629	190,6
Z toho:					
lekce KIV	60	64	68	92	153,3
hudebně-výchovné pořady	60	82	54	61	101,7
besedy pro děti	190	181	219	225	118,4
besedy pro dospělé	8	15	14	18	225,0
soutěže pro děti	2	4	4	4	200,0
výstavy, bazary aj.	10	21	21	25	250,0
školení uživatelů o práci s el. databázemi	-	252	290	204	-
Metodické návštěvy, konzultace, školení	450	967	1 008	1 066	236,9
Výměnné soubory (počet knih.jednotek)	9 000	9 959	11 264	11 217	124,6
Publikace (počet titulů)	6	4	5	9	150,0
MVS (počet žádanek)	-	309	375	368	-

	Orientační ukazatele na rok 2006	Skutečnost 2004	Skutečnost 2005	Skutečnost 2006	Plnění v %
Knihovní fond celkem	655 000	645 529	648 587	641 952	98,0
Přírůstek	19 000	22 594	22 502	22 412	117,9
Z toho: knihy	17 350	20 579	20 387	20 448	117,8
hudebniny	450	336	541	555	123,3
AV dokumenty	1 200	1 679	1 574	1 409	117,4
Úbytek	12 000	10 105	19 444	29 047	242,0

Struktura knihovního přírůstku v roce 2006:

Celkem knihy..... 20 448

Z toho:

Naučná literatura pro dospělé 6 113 = 29,9 %

Beletrie pro dospělé 8 810 = 43,1 %

Literatura pro děti 5 525 = 27,0 %

z toho:

naučná literatura pro děti 1 907 = 34,5 %

beletrie pro děti 3 618 = 65,5 %